

Datum van
inontvangstneming

:

25/08/2025

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-355/25 - 1

Zaak C-355/25

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

27 mei 2025

Verwijzende rechter:

Giudice di pace di Palermo (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

30 april 2025

Verzoekende partij:

IBL Banca SpA

Verwerende partij:

QJ

GIUDICE DI PACE DI PALERMO

In de zaak [OMISSIS] ingesteld door IBL Banca SpA (hierna ook: „Bank”) [OMISSIS] [gegevens betreffende de raadslieden]

Verzoekende partij

TEGEN

QJ (hierna ook „**Consument**”) [OMISSIS] [gegevens betreffende de advocaat].

Verwerende partij

[OMISSIS] [geeft] de Giudice di pace (vrederechter) de volgende beslissing houdende een

PREJUDICIËLE VERWIJZING

naar het Hof van Justitie van de Europese Unie[OMISSIS]

1. HOOFDGEDING

A) Korte samenvatting van de procedure bij de verwijzende rechter

Bij verzoekschrift, neergelegd op 22 februari 2024, heeft IBL Banca SpA bij de Giudice di pace van Palermo [OMISSIS] verzet aangetekend tegen een betalingsbevel [OMISSIS] waarbij zij heeft verzocht om de volgende vorderingen toe te wijzen: „1. na te hebben vastgesteld en verklaard dat het door de Giudice di pace van Palermo uitgevaardigde betalingsbevel [OMISSIS] van 16 januari 2024 onrechtmatig is om de in de stukken uiteengezette redenen, dat bevel in te trekken, met alle daaruit voortvloeiende rechtsgevolgen; 2. te erkennen dat opposante in dit geding recht heeft op terugbetaling van het bedrag van 2 377,60 EUR dat is betaald ter uitvoering van het op 20 januari 2024 [OMISSIS] betekende betalingsverzoek [OMISSIS], en bijgevolg [OMISSIS] QJ te veroordelen om dat bedrag van 2 377,60 EUR terug te betalen, met inflatiecorrectie en wettelijke rente overeenkomstig artikel 1284, vierde alinea, codice civile (burgerlijk wetboek) vanaf de datum van de vordering tot aan de datum van voldoening. 3. [OMISSIS] [onderdeel van de vordering met betrekking tot diverse kosten en uitgaven]”,

In de verzetprocedure is de Consument verschenen, die in reconventie heeft gevorderd dat de opposante wordt veroordeeld tot betaling van een bedrag van 2 639,39 EUR, en slechts subsidiair heeft gevorderd dat het litigieuze betalingsbevel wordt bevestigd, waarbij zij heeft geconcludeerd als volgt: „- te verklaren dat het contractuele beding in artikel 3.1 van de algemene voorwaarden een oneerlijk beding is, en het bijgevolg nietig te verklaren op grond van de aangehaalde rechtspraak van de hogere rechters. Als gevolg daarvan IBL Banca SpA [OMISSIS] te veroordelen om QJ van een bedrag te betalen van 2 639,39 EUR, vermeerderd met rente, zoals hieronder berekend volgens de pro rata temporis-methode, over alle nog verschuldigde kostenposten: $[(4.590,25/120) \times 69]$ - subsidiair, na het betrokken betalingsbevel volledig te hebben bevestigd, het door de tegenpartij aangetekende verzet feitelijk en rechtens volledig ongegrond te verklaren, om alle uiteengezette redenen [OMISSIS] [onderdeel van de vordering betreffende diverse kosten en uitgaven].”

[OMISSIS] [procedure] De opposante heeft een slotpleidooi [OMISSIS] ingediend [procedure] waarin zij heeft verzocht de hieronder geformuleerde vorderingen toe te wijzen, en tevens het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing te verzoeken: „**PREJUDICIEEL VERZOEK 1.** te beslissen een prejudicieel verzoek bij het Hof van Justitie van de Europese Unie in te dienen over de juiste uitlegging van artikel 16 van richtlijn 2008/48 betreffende de terugbetaling van de kosten in geval van vervroegde aflossing van het krediet, gelet op de tegenstrijdigheid tussen de arresten Lexitor en UCBA, en in het bijzonder met betrekking tot de terugbetaling van belastingen; 2. Bijgevolg de behandeling van de zaak de schorsen in afwachting van de beslissing van het Hof;

TEN GRONDE: primair, 1. na te hebben vastgesteld en verklaard dat het betalingsbevel [OMISSIS] van 16 januari 2024 van de Giudice di pace van Palermo onrechtmatig is om de in de stukken vermelde redenen, het betalingsbevel in te trekken met alle daaruit voortvloeiende rechtsgevolgen; 2. te verklaren dat opposante recht heeft op terugbetaling van het bedrag van 2 371,60 EUR dat zij heeft betaald ter uitvoering van het verzoek om betaling in de op 20 januari 2024 betekende aanmaning [OMISSIS] en bijgevolg [OMISSIS], QJ [OMISSIS] te veroordelen tot terugbetaling van dit bedrag van 2 377,60 EUR, met inflatiecorrectie en wettelijk rente overeenkomstig artikel 1284, vierde alinea codice civile, vanaf de datum van de vordering tot aan de datum van voldoening; 3. de vorderingen [OMISSIS] van verweerster af te wijzen [OMISSIS] omdat zij feitelijk en rechtens ongegrond zijn, en daarvoor hoe dan ook geen bewijs is geleverd; **subsidiar**, 1. te verklaren dat de bedragen die als bemiddelingsvergoeding en fiscale kosten zijn betaald niet door IBL Banca hoeven te worden terugbetaald, omdat zij geen partij is die daarop kan worden aangesproken; **meer subsidiar**, 1. in het onwaarschijnlijke geval dat de vordering van de verweerster rechtmatig wordt bevonden dan wel IBL wordt veroordeeld tot betaling van de gevorderde bedragen of een deel daarvan: a) de aan verweerster verschuldigde bedragen vast te stellen volgens de methode van progressieve renteverlaging die wordt toegepast op de gewone rente, zoals blijkt uit het aflossingsschema dat een integraal onderdeel vormt van de uitgevoerde overeenkomst, en bijgevolg het aan verweerster verschuldigde bedrag opnieuw te berekenen.; **ALTHANS: 1** [OMISSIS], [verzoek verweerster te verwijzen in de kosten en te veroordelen tot vergoeding van diverse uitgaven] **subsidiar**, gezien de wijziging in de rechtspraak met betrekking tot gevallen waarin terugbetaling van de zogeheten aanloopkosten is uitgesloten, in elk geval de proceskosten tussen de partijen te verdelen overeenkomstig artikel 92, tweede alinea, c.p.c. (wetboek van burgerlijke rechtsvordering)

[OMISSIS] [nationale procedure]

Bij beslissing van 26 maart 2025 heeft [de verwijzende rechter] het Hof verzocht om een prejudiciële beslissing over de juiste uitlegging van artikel 16 van richtlijn 2008/48 met betrekking tot de vergoeding van de kosten bij vervroegde aflossing van een krediet – gelet op de tegenstrijdigheid tussen het arrest Lexitor en het arrest UCBA – en met name wat betreft de terugbetaling van belastingen. Bijgevolg heeft hij de behandeling van de zaak geschorst in afwachting van de beslissing van het Hof.

B) Korte uiteenzetting van de feiten

Het geschil vloeit voort uit de leningovereenkomst [OMISSIS] van 2 juli 2018 met „overdracht van een deel van het loon, het salaris of het pensioen” waarop D.P.R. (decreto del Presidente della Repubblica, besluit van de president van de Republiek) nr. 180/1950 (hierna: „presidentieel besluit nr. 180/1950”) van toepassing is, waarmee de Consument een financiering van 63 000,00 EUR heeft verkregen, die zij moest terugbetalen in 120 maandelijkse termijnen van 525,00

EUR door middel van overdracht van een deel van het loon. In deze overeenkomst waren een aantal kostenposten vermeld, die als volgt waren onderverdeeld: 680,00 EUR voor afsluitkosten; **130,25 EUR voor fiscale kosten**; 3 780,00 EUR als bemiddelingsvergoeding.

De Consument heeft de financiering vervroegd afgelost op 30 november 2022, waarbij op het krediet 3 821,34 EUR aan niet-verschuldigde rente in mindering werd gebracht, aangezien op de overeenkomst geen terugkerende kosten van toepassing waren (de enige kosten – betreffende de aanloophase – die de Bank voor de overeenkomst in rekening heeft gebracht waren de afsluitkosten). De Consument heeft vervolgens beroep ingesteld bij de Arbitro Bancario Finanziario (college van arbitrage voor het bankwezen en de financiële sector; hierna: „ABF”) met het verzoek de Bank te veroordelen tot terugbetaling van een bijkomend bedrag van 2 639,39 EUR voor de fiscale kosten die overeenkomstig de wet op de overeenkomst waren toegepast, en voor het commissieloon dat was toegekend aan de bemiddelaar die bij de financieringstransactie had bemiddeld, waarbij dit bedrag werd berekend volgens het zogeheten „pro rata temporis”-criterium.^[1] Aan het einde van de procedure, waarin de Bank verweer heeft gevoerd, heeft de ABF van Palermo op 21 november 2023 het door de Consument ingestelde beroep gedeeltelijk toegewezen en de Bank op basis van de nationale regeling – zoals uitgelegd in overeenstemming met het recht en de rechtspraak van de Unie, en met name met het arrest van het Hof van 11 september 2019 in zaak C-383/18 (Lexitor) – veroordeeld tot betaling van het lagere bedrag van 1 563,23 EUR dat was berekend volgens het criterium van de geamortiseerde kostprijs.^[2] Dit bedrag is als volgt onderverdeeld: - 238,34 EUR voor afsluitkosten; - 1 324,89 EUR als bemiddelingsvergoeding; - 200,00 EUR voor de Banca d’Italia als bijdrage in de kosten van de procedure. Het ABF heeft de Consument niets toegekend **als terugbetaling van fiscale kosten**.

De Consument heeft zich vervolgens gewend tot de Giudice di pace van Palermo, [OMISSIS] die [OMISSIS] bij [OMISSIS] het bevel [OMISSIS] van 16 januari 2024 [OMISSIS] de Bank [OMISSIS] heeft veroordeeld tot betaling aan de Consument van een bedrag van 1 643,62 EUR, plus rente [OMISSIS] en proceskosten.

De Bank heeft verzet aangetekend tegen het betalingsbevel en verzocht de in punt A) hierboven vermelde vorderingen toe te wijzen.

¹ Het pro rata temporis-criterium is een proportionele berekeningsmethode waarbij het terug te betalen bedrag wordt berekend volgens de formule $(C : R1) * R2$, waarbij C = bedrag van de in de overeenkomst vermelde bemiddelingsvergoedingen; R1 = aantal in de overeenkomst vastgestelde termijnen; R2 = aantal resterende termijnen tot het einde van de overeenkomst.

² Het criterium van de geamortiseerde kostprijs is een proportionele berekeningsmethode waarbij het terug te betalen bedrag wordt berekend volgens de formule $C \times (D : I)$, waarbij C = bedrag van de in de overeenkomst vermelde bemiddelingsvergoedingen; D = niet-verschuldigd geworden rente die is afgeleid uit de aflossingsberekening; I = het totale bedrag van de rente die is afgeleid uit het aflossingsplan.

[OMISSIS] [D]e Consument heeft verweer gevoerd tegen het verzet van de Bank en voorts verzocht om, naast de vaststelling dat de contractuele bedingen die de terugbetaling van de aanloopkosten beperken een oneerlijk karakter hebben, de opposante te veroordelen tot betaling van het hogere bedrag van 2 639,39 EUR, dat is berekend op grond van het pro rata temporis-criterium. Dit bedrag heeft betrekking op het deel van de kredietkosten dat op het voorblad van de overeenkomst is vermeld, te weten: 680,00 EUR voor afsluitkosten; 130,25 EUR voor fiscale kosten; 3 780,00 EUR als bemiddelingsvergoeding.

2. DE EERDERE PREJUDICIËLE VERWIJZING

A) Prejudiciële vragen die het voorwerp zijn van het verzoek om een prejudiciële beslissing van 23 januari 2025, dat op 27 januari 2025 aan het Hof is toegezonden

Alvorens op de onderhavige zaak in te gaan, acht de verwijzende rechter het noodzakelijk te verwijzen naar zijn eerdere prejudiciële verwijzing naar het Hof, om te verduidelijken waarom hij heeft besloten een nieuw verzoek om een prejudiciële beslissing te formuleren.

De verwijzende rechter heeft het Hof namelijk bij beslissing van 23 januari 2025, die op 27 januari 2025 aan het Hof is voorgelegd, een aantal prejudiciële vragen gesteld met betrekking tot een geding over hetzelfde soort consumentenkrediet als in de onderhavige prejudiciële verwijzing aan de orde is. Zo heeft hij met betrekking tot een financieringsovereenkomst met „overdracht van een deel van het loon, het salaris of pensioen”, waarop presidentieel besluit nr. 180/1950 van toepassing is, de volgende prejudiciële vragen geformuleerd:

- „a) *Staat de regeling van artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie in het arrest Lexitor (C-383/18) en rekening houdend met de beginselen die het Hof in de arresten Unicredit Austria (C-555/21) en Santander (C-76/22) heeft geformuleerd, – in de context van een nationale regeling waarin instrumenten voor transparantie en beoordeling zijn vastgesteld die financieringsinstellingen verplichten om de kosten op transparante wijze te kwantificeren en onder te verdelen naargelang de aard ervan, al dan niet afhankelijk van de duur van de overeenkomst, en de consument vooraf te informeren, onder meer door middel van het SECCI-formulier –, in de weg aan een uitlegging van deze nationale regeling volgens welke de aan de consument verschuldigde vergoeding van de ‚totale kosten van het krediet’ enkel de kosten omvat die in de documentatie die aan de consument met het oog op de transparantie is verstrekt, zijn aangeduid als kosten die afhankelijk zijn van de duur van de financiering?*
- b) *Staat de regeling van artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 in de weg aan een uitlegging van de nationale regeling volgens welke de financieringsinstelling*

in geval van terugbetaling aan de consument van de ,totale kosten van het krediet' niet verplicht is om de kosten van de werkzaamheden die door derden tijdens de precontractuele fase zijn verricht evenredig te verminderen, zowel in het geval waarin die bedragen rechtstreeks door consumenten aan hen worden betaald als wanneer dat indirect, door tussenkomst van de financieringsinstelling, gebeurt?

- c) *Verzetten het algemene Unierechtelijke beginsel van het verbod op ongerechtvaardigde verrijking en de regeling van artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 zich tegen een uitlegging van de nationale regeling volgens welke de aan de consument verschuldigde terugbetaling van de ,totale kosten van het krediet' ook kosten omvat die niet afhankelijk zijn van de duur van de overeenkomst en verschuldigd zijn voor prestaties die al volledig zijn verricht op het tijdstip van de vervroegde aflossing van het krediet, ook wanneer er transparante en gedetailleerde informatie is verstrekt?"*

Deze vragen zijn klaarblijkelijk tevens relevant voor het geding waarop de onderhavige verwijzingsbeslissing betrekking heeft, aangezien ook daarin de vraag aan de orde is of na een vervroegde aflossing van het krediet de kosten moeten worden terugbetaald. Gezien de reconventionele vordering van de Consument in de onderhavige zaak, die met name betrekking heeft op de terugbetaling van de kostenpost betreffende de **fiscale kosten** die de consument vooraf aan de Bank heeft betaald (die deze kosten heeft afgedragen aan de schatkist), is volgens de verwijzende rechter **een nieuw, aanvullend verzoek om een prejudiciële beslissing aan het Hof** noodzakelijk, aangezien de te formuleren vragen zonder twijfel relevant zijn voor de beslechting van het onderhavige geding.

Dezelfde regelgeving en rechtspraak zijn van toepassing. Voor de volledigheid van de onderhavige verwijzingsbeslissing wordt een deel van zowel de toepasselijke regelgeving als de relevante rechtspraak weergegeven, waaraan specifieke verwijzingen zijn toegevoegd met betrekking tot de regeling inzake de fiscale kosten die in de nationale regelgeving voor de betrokken financieringsovereenkomst is vastgesteld in de artikelen 15 tot en met 20 van D.P.R. 601/1973 - Disciplina delle agevolazioni tributarie (besluit van de President van de Republiek nr.601/1973 houdende de regeling inzake belastingvoordelen; hierna: „presidentieel besluit nr. 601/1973”).

3. TOEPASSELIJKE BEPALINGEN

2.1 Relevante bepalingen van Unierecht

A) Afgeleid recht

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad, in PB L 133 van 22.5.2008, blz. 66-92

Artikel 3, lid 1, onder g): „totale kosten van het krediet voor de consument”: alle kosten, met inbegrip van rente, commissielonen, belastingen en vergoedingen van welke aard ook, die de consument in verband met de kredietovereenkomst moet betalen en die de kredietgever bekend zijn, met uitzondering van notariskosten; dit omvat ook de kosten in verband met nevendiensten met betrekking tot de kredietovereenkomst, met name verzekeringspremies, indien, daarenboven, het sluiten van een dienstencontract verplicht is om het krediet, in voorkomend geval op de geadverteerde voorwaarden, te verkrijgen;

Artikel 5, lid 1: Geruime tijd voordat de consument door een kredietovereenkomst of een aanbod wordt gebonden, verstrekt de kredietgever en, in voorkomend geval, de kredietbemiddelaar, op basis van de door de kredietgever aangeboden kredietvoorwaarden en, in voorkomend geval, de door de consument kenbaar gemaakte voorkeur en verstrekte informatie, de consument de nodige informatie om verschillende aanbiedingen te kunnen vergelijken en zo een geïnformeerd besluit te kunnen nemen over het sluiten van een kredietovereenkomst. Die informatie wordt, op papier of op een andere duurzame drager, verstrekt overeenkomstig het formulier „Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet” in bijlage II. De kredietgever wordt geacht te hebben voldaan aan de voorschriften van dit lid en van artikel 3, leden 1 en 2, van richtlijn 2002/65/EG wanneer hij de Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet heeft verstrekt.

Artikel 10, lid 2, onder i): in geval van aflossing van het kapitaal van een kredietovereenkomst met vaste looptijd, het recht van de consument om gratis en op verzoek op enig ogenblik tijdens de loop van de kredietovereenkomst een overzicht van de rekening in de vorm van een aflossingstabel te ontvangen;

De aflossingstabel geeft de te betalen bedragen en de betalingstermijnen en voorwaarden aan; in de tabel wordt elke periodieke betaling uitgesplitst in afgelost kapitaal, op basis van de debetrentevoet berekende rente en, in voorkomend geval, bijkomende kosten; indien krachtens de kredietovereenkomst het rentepercentage niet vast is of de bijkomende kosten kunnen worden gewijzigd, wordt in de aflossingstabel op een duidelijke en beknopte wijze vermeld dat de gegevens van de tabel alleen gelden tot de wijziging van de debetrentevoet of van de bijkomende kosten overeenkomstig de kredietovereenkomst;

Artikel 16, leden 1 en 2: 1. De consument heeft het recht om zich te allen tijde volledig of gedeeltelijk van zijn verplichtingen op grond van een kredietovereenkomst te kwijten. In dat geval heeft hij recht op een verlaging van de totale kredietkosten, bestaande uit de interesten en de kosten gedurende de resterende duur van de overeenkomst. 2. De kredietgever heeft in geval van een vervroegde aflossing recht op een billijke en objectief gegronde vergoeding voor eventuele kosten die rechtstreeks verband houden met de vervroegde aflossing, mits de vervroegde aflossing valt in een termijn waarvoor een vaste debetrentevoet geldt. Dergelijke vergoeding mag niet hoger zijn dan 1 % van het vervroegd afgeloste kredietbedrag, indien de termijn tussen de vervroegde

aflossing en het overeengekomen einde van de kredietovereenkomst meer bedraagt dan één jaar. Indien de termijn niet meer bedraagt dan één jaar, mag de vergoeding ten hoogste 0,5 % van het vervroegd afgeloste kredietbedrag bedragen.

Bijlage II - Standaard Europese Informatie betreffende Consumentenkrediet (Standard European Consumer Credit Information, „SECCI”) waarin in detail is vermeld welke informatie de kredietgever de consument vóór de ondertekening van een consumentenkredietovereenkomst moet verstrekken.

B) Arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie

Arrest van het Hof (Eerste Kamer) van 11 september 2019, *Lexitor sp. z o.o./Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo - Kredytowa im. Franciszka Stefczyka e.a. (Lexitor)*, C-383/18, EU:C:2019:702

Artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad moet aldus worden uitgelegd dat het recht van de consument op verlaging van de totale kredietkosten in geval van een vervroegde aflossing van het krediet alle de consument aangerekende kosten omvat.

Arrest van het Hof (Derde kamer) van 9 februari 2023, *UniCredit Bank Austria AG/*

***Verein für Konsumenteninformation*, C-555/21, EU:C:2023:78**

Artikel 25, lid 1, van richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en verordening (EU) nr. 1093/2010 moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die bepaalt dat het recht van de consument op vermindering van de totale kredietkosten in geval van een vervroegde aflossing van het krediet enkel de rente en de kosten die afhangen van de duur van de overeenkomst omvat.

Arrest van het Hof (Derde kamer) van 17 oktober 2024, *QI/Santander Bank Polska S.A.*, C-76/22, EU:C:2024:890

1) *Artikel 25, lid 1, van richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en verordening (EU) nr. 1093/2010 moet aldus worden uitgelegd dat de nationale rechter, wanneer de kredietgever geen informatie heeft verstrekt aan de hand waarvan hij kan nagaan of een commissieloon dat bij het sluiten van een hypothecaire kredietovereenkomst in rekening is gebracht behoort tot de categorie van kosten die niet afhankelijk zijn*

van de duur van deze overeenkomst, moet oordelen dat een dergelijk commissieloon onder het in deze bepaling bedoelde recht op vermindering van de totale kredietkosten valt. 2) Artikel 25, lid 1, van richtlijn 2014/17 moet aldus worden uitgelegd dat uit deze bepaling geen enkele specifieke berekeningsmethode voortvloeit aan de hand waarvan het bedrag van de in deze bepaling bedoelde vermindering van de totale kredietkosten kan worden bepaald.

2.2 Relevante bepalingen van nationaal recht

A) Primair recht

Artikel 6-bis van D.P.R. (presidentieel besluit) nr. 180 van 5 januari 1950, zoals gewijzigd bij D.L. (decreto legge, voorlopig wetsbesluit) nr. 169 van 10 september 2012

[...] 3. *De Banca d'Italia (Italiaanse centrale bank) stelt overeenkomstig wetsbesluit nr. 385 van 1 september 1993 de bepalingen vast ter bevordering van de transparantie en de billijkheid van de werkwijze en de doeltreffendheid van de procedure voor het toekennen van financieringen die worden afgelost door overdracht van delen van het loon, het salaris of het pensioen. Deze bepalingen strekken er met name toe:*

- a. *de structuur van commissielonen transparant te maken, zodat de klant onderscheid kan maken tussen de kostencomponenten die aan de bemiddelaar verschuldigd zijn en die welke aan derden verschuldigd zijn, en kan zien welke kosten hem moeten worden terugbetaald in geval van vroegtijdige beëindiging van de overeenkomst;*
- b. *de financieringsaanbiedingen op de markt beter te kunnen vergelijken, ook om de klant in staat te stellen de kenmerken en kosten in verband met de overdracht van een vijfde van het loon, het salaris of het pensioen te vergelijken met die van andere beschikbare financieringsvormen;*

4. *De Banca d'Italia verstrekt het Parlement in het in artikel 19 van wet nr. 262 van 28 december [2005] bedoelde jaarverslag informatie over de bevindingen van de controles waartoe zij bevoegd is en over de dynamiek van de kosten die voor rekening van de consumenten komen.*

Artikel 125-sexies van de Testo Unico delle Leggi in materia bancaria e creditizia, (decreto legislativo n. 385 del 1° settembre 1993) (gecoördineerde tekst van de wetten op het bank- en kredietwezen, in wetsbesluit nr. 385 del 1 september 1993; hierna: „TUB”), dat is ingevoerd bij wetsbesluit nr. 141 van 13 augustus 2010 waarbij richtlijn 2008/48/EG in nationaal recht is omgezet.

1. *De consument kan te allen tijde het bedrag dat hij aan de kredietgever is verschuldigd volledig of gedeeltelijk vervroegd aflossen. In dat geval heeft de consument recht op een vermindering van de totale kredietkosten ten bedrage van*

de rente en de kosten gedurende de resterende duur van de overeenkomst. 2. De kredietgever heeft in geval van een vervroegde aflossing recht op een billijke en objectief gegronde vergoeding voor eventuele kosten die rechtstreeks verband houden met de vervroegde aflossing. De vergoeding mag niet hoger zijn dan 1 procent van het vervroegd afgeloste bedrag indien de resterende duur van de overeenkomst meer bedraagt dan één jaar, of 0,5 procent van dat bedrag indien de resterende duur van de overeenkomst gelijk is aan of korter is dan één jaar. Een vergoeding mag niet hoger zijn dan het rentebedrag dat de consument zou hebben betaald gedurende de resterende duur van de overeenkomst. [...].”

Artikel 11-octies, [lid 1,] onder c) van D.L. (voorlopig wetsbesluit) nr. 73 van 25 mei 2021 (hierna: „voorlopig wetsbesluit nr. 73/2021”), met wijzigingen omgezet bij wet nr. 106 van 23 juli 2021.

Artikel 11-octies, lid 1, van voorlopig wetsbesluit nr. 73 van 25 mei 2021 vervangt artikel 125-sexies TUB, zoals ingevoerd bij het genoemde wetsbesluit nr. 141/2010):

- 1. De consument kan te allen tijde het bedrag dat hij aan de kredietgever is verschuldigd volledig of gedeeltelijk vervroegd aflossen en heeft in dat geval recht op een vermindering van de rente en alle kosten die zijn begrepen in de totale kredietkosten, exclusief belastingen, naar evenredigheid van de resterende duur van de overeenkomst. 2. In kredietovereenkomsten worden de criteria voor evenredige vermindering van de rente en andere kosten duidelijk vermeld, waarbij op analytische wijze wordt aangegeven of het criterium van de lineaire evenredigheid dan wel het criterium van de geamortiseerde kostprijs van toepassing is. Tenzij anders vermeld, is het criterium van de geamortiseerde kostprijs van toepassing. 3. Tenzij tussen de kredietgever en de kredietbemiddelaar anders is overeengekomen, kan de kredietgever een regresvordering tegen de kredietbemiddelaar instellen voor het deel van het aan de consument terugbetaalde bedrag dat betrekking heeft op de vergoeding voor de kredietbemiddeling. 4. De kredietgever heeft in geval van een vervroegde aflossing recht op een billijke en objectief gegronde vergoeding voor eventuele kosten die rechtstreeks verband houden met de vervroegde aflossing. De vergoeding mag niet hoger zijn dan 1 procent van het vervroegd afgeloste bedrag indien de resterende duur van de overeenkomst meer bedraagt dan één jaar, of 0,5 procent van dat bedrag indien de resterende duur van de overeenkomst gelijk is aan of korter is dan één jaar. Een vergoeding mag niet hoger zijn dan het rentebedrag dat de consument zou hebben betaald gedurende de resterende duur van de overeenkomst. 5. [OMISSIS]. [bijzondere gevallen waarin de in lid 4 bedoelde vergoeding niet verschuldigd is].*

Artikel 11-octies, lid 2, van voorlopig wetsbesluit nr. 73 van 25 mei 2021 luidde ten tijde van zijn publicatie als volgt:

Artikel 125-sexies [TUB], zoals vervangen door lid 1, onder c), van dit artikel, is van toepassing op overeenkomsten die zijn gesloten na de datum van inwerkingtreding van de wet waarbij dit besluit wordt omgezet. In geval van vervroegde aflossing van overeenkomsten die zijn ondertekend vóór de datum van inwerkingtreding van de wet waarbij dit besluit wordt omgezet, blijven de bepalingen van artikel 125-sexies [TUB] en de secundaire regelgeving in de bepalingen inzake transparantie en toezicht van de Banca d'Italia die van kracht waren op de datum van ondertekening van de overeenkomsten, van toepassing [noot: de verwijzende rechter heeft het laatste zinsdeel „en de secundaire regelgeving in de bepalingen inzake transparantie en toezicht van de Banca d'Italia die van kracht waren op de datum van ondertekening van de overeenkomsten” doorgehaald].³

Artikel 1, lid 1-bis, van D.L. (voorlopig wetsbesluit) nr. 69/23, omgezet bij wet nr. 103 van 10 augustus 2023, 103 (G.U. nr. 236 van 9 oktober 2023): *In artikel 11-octies, lid 2, van voorlopig wetsbesluit nr. 73/2021, met wijzigingen omgezet bij wet nr. 106 van 23 juli 2021, wordt de tweede volzin vervangen door de volgende tekst: „Met inachtneming van het Unierecht, zoals uitgelegd in de arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie^[4], blijven in geval van vervroegde aflossing van overeenkomsten die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding van de wet waarbij dit besluit wordt omgezet, de bepalingen van artikel 125-sexies [TUB] die van kracht waren op de datum van ondertekening van de overeenkomsten van toepassing, onverminderd de bepalingen van het burgerlijk wetboek betreffende objectief onverschuldigde betaling en ongerechtvaardigde verrijking; in elk geval worden de belastingen en de kosten voor het sluiten van die overeenkomsten niet verlaagd.” Tenzij de partijen anders bepalen, worden de totale kosten van het krediet verlaagd volgens het criterium van de geamortiseerde kostprijs.”*

Artikel 27 van D.L. (voorlopig wetsbesluit) nr. 104 van 10 augustus 2023, met wijzigingen omgezet bij wet nr. 136 van 9 oktober 2023 (in G.U. nr. 236 van 9 oktober 2023): *In artikel 11-octies, lid 2, van voorlopig wetsbesluit nr. 73/2021, met wijzigingen omgezet bij wet nr. 106 van 23 juli 2021, worden de tweede en de daarop volgende volzinnen vervangen door de volgende tekst: „Met inachtneming van het Unierecht, zoals uitgelegd in de arresten van het Hof van Justitie van de Europese Unie^[5], blijven in geval van vervroegde aflossing van overeenkomsten die zijn gesloten vóór de datum van inwerkingtreding van de wet waarbij dit besluit wordt omgezet, de bepalingen van artikel 125-sexies [TUB] die van kracht waren op de datum van ondertekening van de overeenkomsten van toepassing,*

³ Nadruk toegevoegd. De Corte costituzionale (grondwettelijk hof, Italië) heeft in zijn arrest nr. 263 van 8 november - 22 december 2022 (in G.U. 1e speciale serie van 28 december 2022, nr. 52) het genoemde zinsdeel „en de secundaire regelgeving in de bepalingen inzake transparantie en toezicht van de Banca d'Italia” ongrondwettig verklaard.

⁴ Nadruk toegevoegd.

⁵ Nadruk toegevoegd.

onverminderd de bepalingen van het burgerlijk wetboek betreffende objectief onverschuldigde betaling en ongerechtvaardigde verrijking; in elk geval worden de belastingen en de kosten voor het sluiten van die overeenkomsten niet verlaagd.

[PRESIDENTIEEL BESLUIT NR. 601/1973]

TITEL IV - BELASTINGVOORDELEN VOOR DE KREDIETSECTOR

Artikel 15 - Krediettransacties op middellange en lange termijn

Transacties betreffende leningen op middellange en lange termijn en alle besluiten, akten, contracten en formaliteiten met betrekking tot deze transacties, de uitvoering, wijziging en aflossing ervan, zekerheden van willekeurige aard, verleend door wie dan ook en op welk tijdstip dan ook [OMISSIS] [en andere daarmee verband houdende transacties], met inbegrip van de overdracht van kredieten die in verband met deze leningen is overeengekomen, alsmede de latere overdracht van de betreffende overeenkomsten of kredieten en de overdracht van de daaraan verbonden zekerheden, verricht door ondernemingen en kredietinstellingen en hun afdelingen of management die, overeenkomstig wettelijke, statutaire of administratieve bepalingen, leningen op middellange en lange termijn verstrekken [OMISSIS] [andere specifieke financieringstransacties], zijn vrijgesteld van registratierechten, zegelrechten, hypotheek- en kadasterbelasting en belasting op overheidsconcessies. [...]

Voor de toepassing van dit artikel worden financieringstransacties met een contractuele looptijd van meer dan achttien maanden als middellang en langlopend beschouwd.

Artikel 16 - Overige krediettransacties [...]

Artikel 17 - Vervangende belasting

Entiteiten die de in de artikelen 15 en 16 genoemde transacties verrichten ((kunnen, indien zij daar uitdrukkelijk voor kiezen)) in plaats van de registratiebelasting, zegelrechten, hypotheek- en kadasterbelasting en de belasting op overheidsvergunningen, een vervangende belasting voldoen. ((De keuze wordt schriftelijk gemaakt in de financieringsovereenkomst.))

[OMISSIS] [specificatie van de belastingen die voor bepaalde specifieke kredietinstellingen zijn opgenomen in de vervangende belasting].

Artikel 17-bis (((Andere transacties die voor de belastingvoordelen in aanmerking komen.))) [...]

Artikel 18 - Belastingtarieven en heffingsgrondslag van de vervangende belasting

De vervangende belasting wordt geheven tegen een tarief van 0,75 procent van het totale bedrag van de in de artikelen 15 en 16 bedoelde leningen die in elk boekjaar worden uitbetaald. Bij financiering door middel van kredietfaciliteiten, ongeacht of deze op rekeningen-courant of in een andere technische vorm worden gebruikt, wordt het bedrag van de lening in aanmerking genomen.

De rentevoet wordt verlaagd tot 0,25 procent voor leningen bedoeld in artikel 16, punt 1), 2), 3), 4), 6), 8) en 9). (9)(12)(18)(19).

[OMISSIS] [vaststelling van verschillende tarieven voor bepaalde soorten financiering].

ACTUALISERING (19)

Voorlopig wetsbesluit nr. 70 van 14 maart 1988, met wijzigingen omgezet bij wet nr. 154 van 13 mei 1988, bepaalde (in artikel 10, lid 2-bis): „De tarieven die zijn vastgesteld in artikel 18 van presidentieel besluit nr. 601/1973 worden gelijkgeschakeld op 0,25 procent”; (in artikel 10, lid 2-ter): „De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing vanaf 15 maart 1988” [...].

Artikel 19 - Speciale financiering

Artikel 20 - Aangifte en betaling van de vervangende belasting

[OMISSIS] [procedures voor aangifte en betaling van de vervangende belasting].

B) Secundaire regelgeving

De Banca d'Italia [OMISSIS] [hieronder vermelde indicaties] heeft de vereisten en de inhoud van de precontractuele informatie voor consumentenkrediet vastgesteld door het onderscheid tussen onmiddellijke kosten (de zogeheten aanloopkosten) en de kosten die in de loop der tijd worden gemaakt (de zogeheten terugkerende kosten) als volgt te definiëren:

Circulaire nr. 139180 van de Banca d'Italia van 7 april 2011, onder e)

[...] bemiddelaars moeten zich vóór 1 juni 2011 aanpassen aan de nieuwe regeling inzake consumentenkrediet. Zij worden nogmaals opgeroepen om de sectorale regelgeving strikt na te leven en tijdig de maatregelen te nemen die nodig zijn om zich te conformeren aan de door dit Instituut verstrekte regels. In het bijzonder worden tussenpersonen die actief zijn in de sector van overdracht van een vijfde van het loon dringend verzocht om [...]:

- e) de verdeling tussen aanloop- en terugkerende kosten correct vast te stellen in overeenstemming met de nieuwe bepalingen inzake consumentenkrediet, met dien verstande dat bij de terugkerende kosten**

ook de economische componenten worden inbegrepen die in de loop van de tijd verschuldigd worden.^[6]

Besluit van de Banca d'Italia van 9 februari 2011, (ter uitvoering van artikel 124, lid 7, TUB) Sectie VII, Paragraaf 5.2.1., onder q), met als opschrift „*Transparantie van bancaire en financiële transacties en diensten – Billijkheid van de betrekkingen tussen bemiddelaars en klanten – Omzetting van de richtlijn consumentenkrediet in nationaal recht*” (gepubliceerd in de Gazzetta Ufficiale van 16 februari 2011, algemene serie nr. 38 - gewoon supplement nr. 40. Sectie VII: consumentenkrediet).

Het recht van de consument op vervroegde aflossing als bedoeld in artikel 125-sexies, lid 1, TUB, en de procedure voor de uitoefening daarvan, alsmede het recht van de kredietgever om, onder de daarin vastgestelde voorwaarden, op grond van artikel 125, lid 2, TUB in geval van vervroegde aflossing een vergoeding te verkrijgen en de wijze van berekening daarvan.

In voetnoot 1 is tevens het volgende bepaald: „*In kredietovereenkomsten waarbij een vijfde van het loon of het pensioen wordt overgedragen en daarmee gelijkgestelde gevallen, worden bij de wijze van berekening van de verlaging van de totale kredietkosten waarop de consument in geval van vervroegde aflossing recht heeft, de kosten vermeld die gedurende de overeenkomst verschuldigd worden en waarvan het niet-verschuldigd deel geworden bijgevolg door de kredietgever of door derden aan de consument moet worden terugbetaald, indien de consument die kosten vooraf aan de kredietgever heeft betaald*”.^[7]

Besluit van de Banca d'Italia van 9 februari 2011, Sectie XI, punt 2

„Onverminderd het bepaalde in lid 1-bis dienen bemiddelaars interne procedures vast te stellen en toe te passen die ertoe strekken te waarborgen:

***- dat de kwantificering van de aan klanten gevraagde vergoedingen, telkens wanneer de geldende wetgeving vereist dat deze niet hoger mogen zijn dan, althans passend en evenredig zijn aan de gemaakte kosten, schriftelijk wordt vastgelegd en formeel wordt goedgekeurd.*”**^[8]

Besluit van de Banca d'Italia van 9 februari 2011, Sectie XI, punt 2, voetnoot 2

„Met betrekking tot financieringsovereenkomsten waarbij een vijfde deel van het loon of het pensioen wordt overgedragen en daarmee gelijkgestelde gevallen, worden in de procedures tevens op duidelijke, gedetailleerde en

⁶ Nadruk toegevoegd.

⁷ Nadruk toegevoegd.

⁸ Nadruk toegevoegd.

ondubbelzinnige wijze de kosten gekwantificeerd die gedurende de contractuele relatie verschuldigd worden en waarvan in geval van vervroegde aflossing het niet verschuldigd geworden deel door de kredietgever of door derden aan de consument moeten worden terugbetaald, indien deze consument deze kosten vooraf aan de kredietgever heeft betaald".^[9]

Besluit van de Banca d'Italia van 9 februari 2011, artikel 1, eerste alinea

„invoering van nieuwe bijlagen met de modellen van de „Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet” voor kredietovereenkomsten in het algemeen (bijlage 4C) ”.

Volledigheidshalve wordt gepreciseerd, zoals reeds vermeld in voetnoot 3, op bladzijde 1[1] supra, dat de Corte costituzionale bij arrest nr. 263 van 8 november - 22 december 2022 de bovenvermelde zinsnede „en de *secundaire regelgeving in de bepalingen inzake transparantie en toezicht van de Banca d'Italia*” – zij het alleen met betrekking tot artikel 11-octies, lid 2, onder c, van voorlopig wetsbesluit nr. 73/2021 – ongrondwettig heeft verklaard. [OMISSIS] [nieuwe versie van de tekst van het bovengenoemde artikel 11-octies, lid 2, onder c), reeds aangegeven door de verwijzende rechter door de ongrondwettig verklaarde zinsnede door te halen].

Na de uitspraak van de Corte costituzionale heeft de Italiaanse wetgever, vermoedelijk in een poging om duidelijkheid te scheppen over de regeling die van toepassing is op de vervroegde aflossing van consumentenkrediet, opnieuw ingegrepen door artikel 1, lid 1-bis, van voorlopig wetsbesluit nr. 69/23 [OMISSIS] en artikel 27 van voorlopig wetsbesluit nr. 104 van 10 augustus 2023 [OMISSIS], die hierboven zijn weergegeven, vast te stellen.

4. MOTIVERING VAN DE NIEUWE PREJUDICIËLE VERWIJZING

A) Twijfelpunten over de terugvorderbaarheid van fiscale kosten bij vervroegde aflossing van het krediet overeenkomstig richtlijn 2008/48/EG

In het kader van het bij de verwijzende rechter aanhangige geding is tevens de vraag gerezen of in geval van vervroegde aflossing tevens de op de financieringsovereenkomst toegepaste fiscale heffingen bij de aanloopkosten moeten worden inbegrepen, en met name de vervangende belasting ten belope van 0,25 % van de gefinancierde hoofdsom die op het tijdstip van uitbetaling van het krediet is geheven.

Volgens de verwijzende rechter is het vraagstuk van de terugbetaling van de fiscale kosten ruimer dan het vraagstuk van de terugbetaling van andere kosten van derden (bijvoorbeeld de kosten van kredietbemiddelaars). Hoewel beide kosten door derden worden vastgesteld en geïnd, is het immers moeilijk om een

⁹ Nadruk toegevoegd.

eventuele verplichting tot terugbetaling van de fiscale kosten te rechtvaardigen die, ofschoon het kosten van derden betreft, geen verband houden met de activiteit van de kredietbemiddelaars en evenmin met de industriële kosten van de kredietgevers, maar, zoals in het geval van de vervangende belasting, worden opgelegd door de wet die ook de hoogte ervan bepaalt.

Volgens het Italiaanse recht moet op grond van de artikelen 15 tot en met 20 van presidentieel besluit nr. 601/1973 onder bepaalde voorwaarden namelijk een vervangende belasting over krediettransacties op middellange en lange termijn worden betaald ten belope van 0,25 % van het totale kredietbedrag, die wordt geheven in plaats van de registratiebelasting, zegelrechten, hypotheek- en kadasterbelasting en de belasting op overheidsvergunningen die op grond van de normale regeling met betrekking tot deze overeenkomsten verschuldigd zouden zijn om de financieringstransactie te kunnen belasten.

Bij de omschrijving van de werkingssfeer van deze belastingregeling noemt artikel 15 van presidentieel besluit nr. 601/1973 uitdrukkelijk de „[t]ransacties betreffende leningen op middellange en lange termijn en alle besluiten, akten, contracten en formaliteiten met betrekking tot deze transacties, de uitvoering, wijziging en aflossing ervan, zekerheden van willekeurige aard, verleend door wie dan ook en op welk tijdstip dan ook, alsmede de eventuele, ook gedeeltelijke, subrogatie, vervanging, achterstelling, splitsing en annulering ervan, met inbegrip van overdracht van kredieten die in verband met deze leningen zijn overeengekomen, verricht door ondernemingen en kredietinstellingen”.

Waar het Hof in het arrest Lexitor oordeelt dat alle kredietkosten moeten worden terugbetaald – welke kosten in het algemeen zijn aangegeven in artikel 3, onder g), van richtlijn 2008/48/EG, waarin, samen met alle andere kosten, ook belastingen zijn genoemd – lijkt het belastingen onder de definitie van „*totale kosten van het krediet voor de consument*” te scharen. Gezien de onzekerheid over de toepassing van dat arrest, moet volgens deze rechter om een nieuwe prejudiciële beslissing worden verzocht, waarmee in de eerste plaats wordt beoogd te verduidelijken of deze uitlegging juist is en, subsidiair, na te gaan of zij verenigbaar is met het algemene Unierechtelijke beginsel van ongerechtvaardigde verrijking, zoals hieronder zal worden toegelicht. In dit verband is de verwijzende rechter van oordeel dat de fiscale kosten om de reeds aangevoerde redenen niet hoeven te worden terugbetaald – zoals hij overigens reeds had uiteengezet in de eerdere verwijzingsbeslissing aan het Hof met betrekking tot andere aanloopkosten die vallen onder de definitie van „*totale kosten van het krediet voor de consument*”

Bovendien zou een uitlegging van richtlijn 2008/48/EG volgens welke dergelijke kosten eveneens moeten worden terugbetaald, kennelijk ook in strijd zijn met de regeling inzake het in die richtlijn geregelde herroepingsrecht. Artikel 14, lid 3,

onder b)¹⁰, bepaalt immers dat in geval van niet-uitvoering van de overeenkomst (herroeping) belastingen nooit worden terugbetaald. Het is de verwijzende rechter dan ook niet duidelijk waarom deze kosten bij vervroegde aflossing zouden moeten worden vergoed, terwijl zij niet hoeven te worden vergoed indien dezelfde overeenkomst nooit is uitgevoerd. In beide gevallen maakt de consument immers gebruik van de mogelijkheid om vroegtijdig af te lossen of de overeenkomst te herroepen op grond van een rechtstreeks door de richtlijn toegekend recht waar tegenover geen recht van de kredietgever staat om vergoeding te verkrijgen van de schade die hij daardoor lijdt; de in artikel 16, leden 2 en 4, bedoelde vergoeding dient immers niet om de kredietgever schadeloos te stellen voor het zogeheten „daadwerkelijke verlies” dat de kredietgever bij vervroegde aflossing zou lijden door de terugbetaling van een deel van de aan de kredietovereenkomst gerelateerde kosten en, met name die van derden en de aanloopkosten.

De redenen daarvoor heeft de verwijzende rechter uitvoerig uiteengezet in zijn eerdere verwijzingsbeslissing aan het Hof van 23 januari 2025, waarnaar hierbij wordt verwezen.

B) Twijfelpunten over de verenigbaarheid met het algemene beginsel van ongerechtvaardigde verrijking van een nationale regeling waarbij richtlijn 2008/48/EG in nationaal recht is omgezet, volgens welke de fiscale kosten moeten worden terugbetaald

Ongeacht het antwoord op de vorige vraag, is het volgens de verwijzende rechter nuttig om het Hof te vragen of een nationale regeling of een uitlegging daarvan, volgens welke de fiscale kosten eveneens moeten worden inbegrepen bij de kredietkosten die bij vervroegde aflossing van het krediet aan de consument moeten worden terugbetaald, niet in strijd is met het algemene Unierechtelijke beginsel van het verbod van ongerechtvaardigde verrijking.

Alle nationale rechtsstelsels van de lidstaten kennen immers een of andere vorm van de rechtsfiguur ongerechtvaardigde verrijking op grond waarvan een persoon die zich ongerechtvaardigd verrijkt ten koste van een ander, verplicht is tot teruggave. Dit vormt een uitdrukking van het rechtvaardigheidsbeginsel volgens hetwelk niemand zich mag verrijken ten koste van anderen.^[11]

¹⁰ Artikel 14 Herroepingsrecht: „3. Indien de consument van zijn herroepingsrecht gebruikmaakt, [OMISSIS] b) betaalt hij onverwijld en uiterlijk binnen 30 kalenderdagen nadat hij de kennisgeving van de herroeping aan de kredietgever heeft gestuurd, de kredietgever het kapitaal en de op dit kapitaal lopende rente, vanaf de datum waarop het krediet is opgenomen tot de datum waarop het kapitaal wordt terugbetaald. De verschuldigde debetrente wordt berekend aan de hand van de overeengekomen debetrentevoet. De kredietgever heeft bij herroeping geen recht op een andere vergoeding van de consument, **met uitzondering van de vergoeding voor niet voor terugbetaling in aanmerking komende kosten die de kredietgever aan een overheidsorgaan heeft betaald.**” (nadruk toegevoegd).

¹¹ Conclusie van advocaat-generaal Saugmandsgaard Øe van 9 september 2021, HRVATSKE SUME d.o.o., Zagreb/BP EUROPA SE, C-242/20, EU:C:2021:728, punt 27.

Het algemene verbod van ongerechtvaardigde verrijking is^[12], aangezien dat in alle nationale rechtstelsels van de lidstaten voorkomt, een van de algemene beginselen van Unierecht die, zoals bekend, in de hiërarchie van de bronnen van de Unierecht meteen onder het primaire recht staan en rechtstreeks van toepassing zijn in de nationale rechtstelsels^[13].

Uit het voorgaande volgt dat het sluiten van een financieringsovereenkomst altijd een – in elk geval tijdelijk – voordeel voor de consument oplevert en voor de financieringsinstelling onmiddellijke kosten met zich brengt, waarvan de volledige terugbetaling zou leiden tot een verschuiving van vermogen zonder geldige oorzakelijke rechtvaardiging.

De vervangende belasting over de verstrekte financiering, die aan de schatkist moet worden afgedragen, wordt immers toegepast op grond van het belastbare feit dat ontstaat door de verstrekking van de financiering, en houdt dus geen rekening met het verdere verloop daarvan. De in artikel 16, leden 2 en 4, vastgestelde vergoeding voor de kredietgever in geval van vervroegde aflossing van het krediet, is niet bedoeld om de kredietgever te compenseren indien deze verplicht zou zijn de kosten van derden, waaronder ook de fiscale kosten, aan de consument terug te betalen. Die vergoeding dient namelijk als compensatie van de zogeheten gedeerde winst die de kredietgever als gevolg van de vervroegde aflossing van het krediet zou kunnen lijden indien de marktrente op het tijdstip van aflossing ongunstiger is dan het rentepercentage dat in de kredietovereenkomst is overeengekomen.^[14]

Volgens de zienswijze van de verwijzende rechter is de terugbetaling van de fiscale kosten waarschijnlijk in strijd met het algemene verbod van ongerechtvaardigde verrijking, aangezien zij de consument een ongerechtvaardigd voordeel zou opleveren ten nadele van de financieringsinstelling, die in feite geconfronteerd zou worden met een uitgave voor bedragen waarvan zij uiteindelijk niet de ontvanger is, aangezien zij deze bij de verstrekking van het krediet aan de schatkist moet afdragen. Volgens deze zienswijze bestaat er dan ook geen rechtsgrond die kan rechtvaardigen dat de getroffen consument fiscale kosten van de kredietgever terugvordert, aangezien de consument zich daarmee een ongerechtvaardigde terugbetaling zou toe-eigenen.

Uiteindelijk lijkt het algemene Unierechtelijke beginsel van het verbod van ongerechtvaardigde verrijking onvermijdelijk in conflict te komen met een

¹² Zie bijvoorbeeld arresten van 18 december 2014, Somvao, C-599/13, EU:C:2014:2462, punten 35 en 36, en 16 november 2006, Masdar (UK)/Commissie, T-333/03, EU:T:2006:348, punt 94.

¹³ Arrest van 22 november 2005, C-144/04, Mangold, EU:C:2005:709; Tridimas, T., *The General Principles of EU Law*, Oxford, Oxford University Press, 2006, blz. 6.

¹⁴ De in artikel 16, leden 2 en 4 vastgestelde vergoeding is namelijk niet bedoeld om de kredietgever de zogeheten gedeerde winst te vergoeden die hij zou leiden bij vervroegde aflossing door de consument.

uitlegging van het begrip „totale kosten van het krediet” – op de verlaging waarvan de consument recht heeft bij vervroegde aflossing van het krediet – voor zover de terugbetaling volgens deze uitlegging ook de fiscale kosten betreft, waarvan het bedrag niet afhankelijk is van de looptijd van de financiering en die door de kredietverstrekker bij de uitbetaling van het krediet aan de schatkist worden afgedragen.

Ook de redenen voor deze stelling heeft de verwijzende rechter uitvoerig toegelicht in zijn eerdere verwijzingsbeslissing aan het Hof van 23 januari 2025, waarnaar hierbij wordt verwezen.

In het licht van het voorgaande acht de verwijzende rechter het dan ook aannemelijk dat een uitlegging van artikel 125-sexies TUB volgens welke de consument bij vervroegde aflossing van een krediet niet alleen de terugkerende kosten, maar ook de aanloopkosten kan terugvorderen, en bij de aanloopkosten zelfs de fiscale kosten moeten worden inbegrepen, in strijd is met het voornoemde algemene Unierechtelijke beginsel van het verbod van ongerechtvaardigde verrijking.

Tot slot is de verwijzende rechter op basis van het voorgaande, en gelet op artikel 267, tweede alinea, VWEU, van oordeel dat, aangezien alle behandelde vraagstukken relevant en noodzakelijk zijn voor de beslechting van het voor hem aanhangige geding, de volgende prejudiciële vragen aan het Hof moeten worden voorgelegd, die aansluiten bij de prejudiciële vragen die hij reeds aan het Hof heeft voorgelegd in zijn eerdere verwijzingsbeslissing van 23 januari 2025 [OMISSIS].

5. PREJUDICIËLE VRAGEN

a) *Staat de regeling van artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008, uitgelegd in het licht van het arrest van het Hof van Justitie van 11 september 2019, Lexitor (C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702), in de weg aan een uitlegging van het begrip „totale kosten van het krediet” – op de verlaging waarvan de consument recht heeft bij vervroegde aflossing van het krediet – volgens welke dit begrip niet de fiscale kosten omvat, waarvan het bedrag volgens de nationale regeling niet afhankelijk is van de looptijd van de financiering en die door de kredietgever worden afgedragen bij de verstrekking van het krediet?*

b) *Verzet het algemene Unierechtelijke beginsel van het verbod van ongerechtvaardigde verrijking, toegepast op de regeling van artikel 16, lid 1, van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008, zich tegen de uitlegging van de nationale regeling waarbij die richtlijn in nationaal recht is omgezet, volgens welke in geval van vervroegde aflossing van het krediet en terugbetaling aan de consument van de „totale kosten van het krediet”, aan de consument ook de fiscale kosten moeten worden terugbetaald,*

waarvan het bedrag volgens de nationale regeling niet afhangt van de looptijd van de financiering en die door de kredietgever worden afgedragen bij de verstrekking van het krediet?

DICTUM

De Giudice di pace di Palermo [OMISSIS]

- A. Verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de in de motivering van deze beslissing gestelde vragen [OMISSIS].
- B. [OMISSIS]
- C. [OMISSIS] *[nationale procedure, beslissing tot schorsing van de behandeling van de zaak]*

[OMISSIS] Palermo, 26 maart 2025

De Giudice di Pace

[OMISSIS] [handtekening]